

ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«МІЖНАРОДНИЙ ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ АКАДЕМІКА СТЕПАНА
ДЕМ'ЯНЧУКА»

ФАКУЛЬТЕТ ГЕОГРАФІЇ, ІСТОРІЇ ТА ТУРИЗМУ

КАФЕДРА ІСТОРІЇ, ТЕОРІЇ ДЕРЖАВИ І ПРАВА ТА ФІЛОСОФІЇ

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОК 5 АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ТЕОРІЇ ДЕРЖАВИ І ПРАВА**

Освітньо-професійна програма:	СЕРЕДНЯ ОСВІТА (ІСТОРІЯ ТА ПРАВОЗНАВСТВО)
Рівень вищої освіти:	другий (магістерський)
Спеціальність:	014.03 Середня освіта (Історія та громадянська освіта)
Галузь знань:	01 Освіта / Педагогіка

Робоча програма навчальної дисципліни «Актуальні питання теорії держави і права» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти за освітньо-професійної програмою Середня освіта (Історія та правознавство) зі спеціальності 014.03 Середня освіта (Історія та громадянська освіта), галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Розробник: кандидат юридичних наук, професор Осауленко Олександр Іванович

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри історії, теорії держави і права та філософії

Протокол № 1 від «27» 08 2024 року

Завідувач кафедри Гиммер: (Лопачька Н.М.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Середня освіта (Історія та правознавство)» зі спеціальності 014.03 Середня освіта (Історія та громадянська освіта), галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Гарант освітньої програми Гиммер: (Лопачька Н.М.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Схвалено навчально-методичною комісією факультету географії, історії та туризму

Протокол № 1 від «27» 08 2024 року

Голова Гиммер: (Гиммер О.В.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

© Осауленко О.І., 2024 рік

© Приватний вищий навчальний заклад «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука», 2024 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка	Обов'язковий освітній компонент	
		Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2	спеціальність 014.03 Середня освіта (Історія та громадянська освіта) Освітньо-професійна програма: Середня освіта (Історія та правознавство)	1-й	1-й
		Семестр	
Загальна кількість годин – 120		1-й	1-й
		Лекції	
	Рівень вищої освіти: другий (магістерський)	20 год.	10 год.
		Практичні, семінарські	
		20 год.	6 год.
		Лабораторні	
		- год.	- год.
		Самостійна робота	
		80 год.	104 год.
		Вид контролю: залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни: формування у здобувачів вищої освіти світоглядних позицій про особливості сучасного розвитку суспільства, держави та права в Україні, напрями модернізації політичної системи суспільства в епоху глобалізації, фундаментальні правові цінності сучасного європейського та світового суспільства.

Основними завданнями дисципліни є:

- отримання знань про вичерпну інформацію щодо факторів, що обумовлюють найбільш ефективну дію механізму правового регулювання, еволюційні процеси правової системи України, принципи, види, форми та механізми реалізації правової політики в Україні, динамічні процеси у праві;
- отримання навичок і вмінь щодо оцінювання сучасного стану різних державно-правових явищ в Україні;
- уміння прогнозувати зміни стану державно-правових явищ в залежності від подій, що відбуваються у суспільстві;
- пропонувати шляхи вдосконалення різних державно-правових явищ із огляду на розвиток людської цивілізації;

Результатом навчання за дисципліною є набуття здобувачами вищої освіти відповідно до освітньо-професійної програми таких **компетентностей, ЗК (загальні компетентності):**

ЗК4. Здатність виявляти та вирішувати проблеми у сфері професійної діяльності, бути критичним і самокритичним.

ФК1. Здатність до поглиблення знань і розуміння предметної області та професійної діяльності.

ФК7. Знати закони наукового, соціального і професійного мислення, володіння комплексним, інтеграційним, історичним, динамічним, ситуаційним, системним підходами до наукового аналізу, здатність практично послуговуватись методами історичного дослідження.

ФК12. Виявляти знання та розуміння наукових основ певної тематичної області, методології дослідження історичного процесу у національному, європейському та світовому контекстах та вміти моделювати їх у зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання.

ФК14. Здатність розуміти і оцінювати правові явища, процеси, аналізувати різноманітні життєві ситуації відповідно до дій правових норм та роль держави й права в житті людини і суспільства.

ФК16. Здатність розуміти і оцінювати суть та зміст основних правових інститутів, норм фундаментальних галузей права, питання становлення громадянського суспільства і правової держави в аспекті забезпечення конституційних прав людини і громадянина.

Опанувавши дисципліну «Актуальні питання теорії держави і права» здобувачі вищої освіти повинні володіти такими **програмними результатами навчання:**

РН13. Характеризувати існуючі парадигми історії української державності, її обумовленість та соціодинаміку на тлі світових державотворчих процесів.

РН14. Аналізувати правові та інституціональні виміри співробітництва України та ЄС, виявляти перспективи та наслідки сучасних інтеграційних процесів і місця в них України.

РН19. Визначати контекст правових явищ і процесів, *аналізувати* різноманітні підходи до державотворення; праворозуміння та бачення проблеми теорії держави і права.

РН21. Демонструвати знання і розуміння щодо визначення основних сучасних правових теорій, доктрин, цінностей та принципів функціонування правової системи, правових норм, принципів, норм фундаментальних галузей права; *розуміти* і *реалізувати* свої права і обов'язки як члена суспільства, *усвідомлювати* цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Теоретичні проблеми розвитку суспільства, держави і права в сучасній Україні.

Тема 1. Проблеми методології юридичної теорії.

Основні сучасні підходи до розуміння держави. Суверенітет держави і його співвідношення із суверенітетом народу і суверенітетом нації. Сучасні тенденції еволюції форми держави. Функції сучасної української держави. Основні функції теорії держави і права. Механізм держави: ретроспективний огляд та сучасні тенденції визначення.

Література: Основна [1, 3-5, 7, 8, 13-20, 22-32], допоміжна [35-50].

Тема 2. Актуальні проблеми праворозуміння.

Праворозуміння як наукова категорія. Політична система суспільства та її трансформація в епоху глобалізації. Характеристика елементів політичної системи суспільства. Влада в демократичній державі. Місце та роль держави в політичній системі суспільства.

Література: Основна [1, 3-5, 7, 8, 13-20, 22-32], допоміжна [35-50].

Тема 3. Проблеми реалізації основних принципів права.

Підходи до праворозуміння в сучасній юридичній науці. Різновиди функцій права. Соціальна цінність права, його сутність та зміст. Механізм правоутворення та його відмінність від категорій правотворчність, законодавчий процес. Проблеми співвідношення права та закону. Система джерел права сучасності.

Література: Основна [1, 3-5, 7, 8, 13-20, 21, 22-32], допоміжна [35-50].

Тема 4. Розвиток теорії прав людини.

Система права та система законодавства: єдність та розбіжності. Норми права в системі соціонормативного регулювання. Особливості структури норми права та способи її викладення в статтях нормативно-правових актів. Норми національного та міжнародного права: взаємовплив та взаємозалежність.

Література: Основна [1, 3-5, 7, 8, 13-20, 22-32], допоміжна [35-50].

Змістовий модуль 2. Дія права в сучасному суспільстві.

Тема 5. Ефективність правового регулювання.

Поняття та особливості правового регулювання. Співвідношення дії права, правового впливу та правового регулювання. Предмет правового регулювання: поняття та ознаки. Класифікація методів правового регулювання. Поняття та види способів правового регулювання. Типи правового регулювання. Ефективність правового регулювання.

Література: Основна [1, 3-5, 7, 8, 13-20, 22-32], допоміжна [35-50].

Тема 6. Еволюція правової системи України.

Теоретико-методологічні засади формування та розвитку правової системи. Структура правової системи та характеристика її елементів. Правова політика: поняття, форми

реалізації, пріоритети. Поняття та типологія правових систем сучасності. Критерії їх класифікації.

Література: Основна [1, 3-5, 7, 8, 13-20, 22-32], допоміжна [35-50].

Тема 7. Динамічні процеси у праві.

Норми права та правовідносини. Форми реалізації права та механізми їх здійснення. Механізм правозастосування та його вплив на суспільство. Гуманістичні принципи права (справедливості, рівності, свободи, гуманізму). Загальні принципи права (пропорційності, правової визначеності, розумності, добросовісності, субсидіарності). Проблеми тлумачення норм права.

Література: Основна [1, 3-5, 7, 8, 13-20, 22-32], допоміжна [35-50].

Тема 8. Поведінка особи та її юридичні наслідки.

Сучасна концепція правової поведінки особи. Державно-правовий примус та юридична відповідальність як різновид соціальної відповідальності. Пільги, заохочення, стимули та обмеження в праві. Юридичний конфлікт та проблеми його врегулювання.

Література: Основна [1, 3-5, 7, 8, 13-20, 22-32], допоміжна [35-50].

Тема 9. Проблеми юридичної практики.

Поняття та ознаки юридичної практики. Структура юридичної практики. Види юридичної практики. Функції юридичної практики. Шляхи вдосконалення юридичної практики в Україні.

Література: Основна [1, 3-5, 7, 8, 13-20, 22-32], допоміжна [35-50].

Тема 10. Засоби правового впливу.

Поняття та види правових засобів. Правові стимули: поняття, ознаки та види. Правові обмеження: поняття та особливості. Поняття, ознаки та функції правових пільг. Поняття, ознаки та функції правових обмежень.

Література: Основна [1, 3-5, 7, 8, 13-20, 22-32], допоміжна [35-50].

4. Структура навчальної дисципліни

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усьо го	у тому числі				
л		с	лаб	ін д	с.р	л		с	лаб	ін д	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Теоретичні проблеми розвитку суспільства, держави і права в сучасній Україні.												
Тема 1. Проблеми методології юридичної теорії.	12	2	2	-	-	8	12	2	-	-	-	10
Тема 2. Актуальні проблеми праворозуміння.	12	2	2	-	-	8	14	2	2	-	-	10

Тема 3. Проблеми реалізації основних принципів права.	12	2	2	-	-	8	14	2	2	-	-	10
Тема 4. Розвиток теорії прав людини.	12	2	2	-	-	8	10	-	-	-	-	10
Разом за змістовим модулем 1	48	8	8	-	-	32	50	6	4	-	-	40
<i>Змістовий модуль 2. Дія права в сучасному суспільстві.</i>												
Тема 5. Ефективність правового регулювання.	12	2	2	-	-	8	12	2	-	-	-	10
Тема 6. Еволюція правової системи України.	12	2	2	-	-	8	10	-	-	-	-	10
Тема 7. Динамічні процеси у праві.	12	2	2	-	-	8	10	-	-	-	-	10
Тема 8. Поведінка особи та її юридичні наслідки.	12	2	2	-	-	8	10	-	-	-	-	10
Тема 9. Проблеми юридичної практики.	12	2	2	-	-	8	12	-	2	-	-	10
Тема 10. Засоби правового впливу.	12	2	2	-	-	8	16	2	-	-	-	14
Разом за змістовим модулем 2	72	12	12	-	-	48	70	4	2	-	-	64
Усього годин	120	20	20	-	-	80	120	10	6	-	-	104

5. Теми практичних занять

N з/п	Назва теми	Кількість годин (денна/заочна)
<i>Змістовий модуль 1. Теоретичні проблеми розвитку суспільства, держави і права в сучасній Україні.</i>		
1	Тема 1. Проблеми методології юридичної теорії.	2/-
2	Тема 2. Актуальні проблеми праворозуміння.	2/2
3	Тема 3. Проблеми реалізації основних принципів права.	2/2
4	Тема 4. Розвиток теорії прав людини.	2/-
<i>Змістовий модуль 2. Дія права в сучасному суспільстві.</i>		
5	Тема 5. Ефективність правового регулювання.	2/-
6	Тема 6. Еволюція правової системи України.	2/-
7	Тема 7. Динамічні процеси у праві.	2/-
8	Тема 8. Поведінка особи та її юридичні наслідки.	2/-
9	Тема 9. Проблеми юридичної практики.	2/2
10	Тема 10. Засоби правового впливу.	2/-
	Разом	20/6

6. Самостійна робота

N з/п	Назва теми	Кількість годин (денна/заочна)
<i>Змістовий модуль 1. Теоретичні проблеми розвитку суспільства, держави і права в сучасній Україні.</i>		
1	Тема 1. Проблеми методології юридичної теорії.	8/10
2	Тема 2. Актуальні проблеми праворозуміння.	8/10
3	Тема 3. Проблеми реалізації основних принципів права.	8/10
4	Тема 4. Розвиток теорії прав людини.	8/10
<i>Змістовий модуль 2. Дія права в сучасному суспільстві.</i>		
5	Тема 5. Ефективність правового регулювання.	8/10
6	Тема 6. Еволюція правової системи України.	8/10
7	Тема 7. Динамічні процеси у праві.	8/10
8	Тема 8. Поведінка особи та її юридичні наслідки.	8/10
9	Тема 9. Проблеми юридичної практики.	8/10
10	Тема 10. Засоби правового впливу.	8/14
	Разом	80/104

7. Завдання для опрацювання тем дисципліни

Назва теми	Зміст завдання для опрацювання тем дисципліни	Форми контролю	Література	Кількість балів
<i>Змістовий модуль 1. Теоретичні проблеми розвитку суспільства, держави і права в сучасній Україні.</i>				
Тема 1. Проблеми методології юридичної теорії.	Конспектування тематичного матеріалу. Вивчення основних визначень і термінів.	Усне та письмове опитування. Презентація основних положень за темою.	<i>Основна [1, 3-5, 7, 8, 13-20, 22-32], допоміжна [35-50].</i>	6
Тема 2. Актуальні проблеми праворозуміння.	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу. Виконання завдань практичної роботи	Анотування основних джерел з теми. Підготовка доповіді	<i>Основна [1, 3-5, 7, 8, 13-20, 22-32], допоміжна [35-50].</i>	6
Тема 3. Проблеми реалізації основних принципів права.	Конспектування тематичного матеріалу. Вивчення основних визначень і термінів. Виконання завдань практичної роботи	Анотування основних джерел з теми. Підготовка доповіді.	<i>Основна [1, 3-5, 7, 8, 13-20, 21, 22-32], допоміжна [35-50].</i>	6
Тема 4. Розвиток теорії прав людини.	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу	Усне та письмове опитування. Презентація основних положень за темою.	<i>Основна [1, 3-5, 7, 8, 13-20, 22-32], допоміжна [35-50].</i>	6
<i>Змістовий модуль 2. Дія права в сучасному суспільстві.</i>				
Тема 5. Ефективність правового регулювання.	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу. Виконання завдань практичної роботи	Усне та письмове опитування. Презентація основних положень за темою.	<i>Основна [1, 3-5, 7, 8, 13-20, 22-32], допоміжна [35-50].</i>	6

Тема 6. Еволюція правової системи України.	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу	Усне та письмове опитування. Презентація основних положень за темою.	<i>Основна [1, 3-5, 7, 8, 13-20, 22-32], допоміжна [35-50].</i>	6
Тема 7. Динамічні процеси у праві.	Вивчення лекційного матеріалу, конспектування тематичного матеріалу.	Анотування основних та додаткових джерел з теми. Підготовка доповіді.	<i>Основна [1, 3-5, 7, 8, 13-20, 22-32], допоміжна [35-50].</i>	6
Тема 8. Поведінка особи та її юридичні наслідки.	Конспектування тематичного матеріалу. Вивчення основних понять і термінів.	Анотування основних та додаткових джерел з теми. Підготовка доповіді.	<i>Основна [1, 3-5, 7, 8, 13-20, 22-32], допоміжна [35-50].</i>	6
Тема 9. Проблеми юридичної практики.	Конспектування тематичного матеріалу. Вивчення основних понять і термінів. Виконання завдань практичної роботи	Усне та письмове опитування. Презентація основних положень за темою.	<i>Основна [1, 3-5, 7, 8, 13-20, 22-32], допоміжна [35-50].</i>	6
Тема 10. Засоби правового впливу.	Конспектування тематичного матеріалу. Вивчення основних понять і термінів.	Усне та письмове опитування. Презентація основних положень за темою.	<i>Основна [1, 3-5, 7, 8, 13-20, 22-32], допоміжна [35-50].</i>	6

Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання сприяють кращому засвоєнню здобувачами матеріалу з навчальної дисципліни «Актуальні питання теорії держави і права» та формуванню у них навичок та вмінь одержувати додаткові знання.

Підготовка доповідей або презентацій як форма індивідуальної роботи навчальної дисципліни передбачає дослідження основних питань програмного матеріалу.

Оцінка доповіді або презентації враховує ступінь розкриття теми, обсяг використаної літератури, змістовність викладення фактів, рівень самостійності міркувань. Важливо, щоб доповідь або презентація були виконані відповідно до теми та повністю розкривали проблему дослідження.

Перелік індивідуальних завдань

1. Взаємна відповідальність особи і держави.
2. Соціальна правова держава: причини, умови та шляхи формування.
3. Держава та громадянське суспільство: аспекти співвідношення.
4. Політичний конфлікт: політико-правова характеристика.

5. Влада та право.
6. Характеристика політичної системи України на сучасному етапі.
7. Особливості становлення в Україні соціальної правової держави.
8. Концепції обмеження державної влади.
9. Сучасне право в умовах глобалізації.
10. Фундаментальні правові цінності сучасного суспільства.
11. Взаємозв'язок та взаємовплив права, економіки та політики.
12. Сучасне праворозуміння в працях українських вчених.
13. Правотворча діяльність суб'єктів права.
14. Причини розбіжності деяких галузей права та галузей законодавства.
15. Систематизація та уніфікація українського законодавства: принципи та процедури.
16. Юридична сила нормативно-правових актів.
17. Види елементів права за структурою та їх характеристика.
18. Категорія «таємниця» в правовому регулюванні.
19. Правові та неправові форми діяльності держави як засіб функціонування механізму правового регулювання.
20. Особливості механізму процесуального регулювання.
21. Конфліктна юридична діяльність.
22. Загальнотеоретичні основи формування європейської правової системи.
23. Правова та економічна системи суспільства: аспекти взаємовпливу.
24. Трансформація правової системи в період глобалізації.
25. Юридична компаративістика як наука та її місце в системі юридичних наук.
26. Правові презумпції, правові преюдиції, правові аксіоми та правові фікції.
27. Юридичні колізії та способи їх подолання.
28. Прогалини в законодавстві та шляхи їх усунення на сучасному етапі розвитку права.
29. Інтерпретаційні акти: поняття, ознаки, види.
30. Державний контроль над злочинністю та профілактика правопорушень.
31. Підстави притягнення, звільнення та які виключають юридичну відповідальність.
32. Правові засоби: поняття, ознаки та зміст.
33. Правовий нігілізм та правовий ідеалізм: аспекти співвідношення.

8. Методи навчання

У процесі вивчення дисципліни «Актуальні питання теорії держави і права» застосовуються такі методи навчання:

- словесні методи навчання, пояснювально-ілюстративний метод, із використанням мультимедійних презентацій під час викладу лекційного матеріалу;
- бесіда з елементами дискусії, ситуативний підхід, бесіда за «круглим столом», «питання-відповідь»;
- проблемно-пошуковий та евристичний (диспут) методи навчання;
- дослідницький метод під час виконання самостійної роботи;
- практичні методи навчання: вправи, задачі, кейси, есе тощо;
- наочні методи навчання: демонстрація, ілюстрація, презентація, навчальні фільми, використання Jamboard, відеолекції.

9. Методи контролю

При вивченні студентами курсу «Актуальні питання теорії держави і права» застосовуються такі методи контролю:

- поточне (усне) опитування, дискусійне обговорення проблем на практичних заняттях;
- поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять, і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача освіти до виконання конкретної роботи. Поточний

контроль реалізується у формі опитування, виступів, експрес-контролю тощо, перевірки результатів виконання різноманітних індивідуальних завдань тощо;

- контроль самостійної роботи, представлення презентацій;
- індивідуальне та фронтальне опитування;
- поточне тестування;
- аналіз та оцінювання результатів навчання;
- тестовий підсумковий контроль.

10. Питання гарантованого рівня знань здобувачів вищої освіти

1. Поняття науки та її значення. Класифікація юридичних наук
2. Особливості предмету теорії держави і права
3. Історія виникнення та становлення теорії держави і права
4. Поняття та ознаки функцій теорії держави і права
5. Функції теорії держави і права
6. Теорія держави і права в системі інших суспільних наук
7. Співвідношення теорії держави і права з іншими юридичними наукам
8. Значення методології у пізнанні держави і права
9. Принципи наукового пізнання
10. Метод теорії держави і права: поняття та ознаки
11. Класифікація методів теорії держави і права
12. Поняття та основні ознаки держави
13. Поняття та ознаки громадянського суспільства
14. Громадянське суспільство і держава: єдність та відмінності
15. Формаційний підхід до типології держав
16. Зміст цивілізаційного підходу до типології держав
17. Поняття держави. Характеристика підходів до визначення сутності держави
18. Основні та факультативні ознаки держави
19. Людина, особа, громадянин: співвідношення понять
20. Правовий статус: поняття та структура
21. Класифікація правового статусу
22. Правовий статус людини і громадянина: співвідношення
23. Об'єктивне і суб'єктивне право
24. Права людини і права громадянина: відмінності
25. Класифікація прав людини
26. Громадська думка і право
27. Соціальна правова держава
28. Держава і право: спільні та відмінні риси
29. Держава і особа: взаємодія
30. Поняття правової держави та її основні ознаки
31. Поняття та особливості соціальної держави
32. Праворозуміння як юридична категорія
33. Типи право розуміння
34. Характеристика основних ідей сучасних західних шкіл права
35. Етапи українського праворозуміння
36. Поняття та особливості сутності права
37. Функції права
38. Класифікація принципів права
39. Цінність права
40. Співвідношення дії права, правового впливу та правового регулювання
41. Ознаки та рівні правового регулювання
42. Механізм правового регулювання

43. Фактори та принципи ефективності законодавства
44. Шляхи підвищення ефективності правового регулювання
45. Поняття та ознаки юридичної практики
46. Структура юридичної практики
47. Види юридичної практики
48. Функціональне призначення практичної діяльності
49. Шляхи вдосконалення юридичної практики в Україні
50. Поняття та риси засобів правового впливу
51. Поняття та види правових стимулів
52. Правові обмеження
53. Поняття, ознаки та функції правових пілг
54. Правові заохочення: поняття та функцій

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота										Залік	Сума
Змістовий модуль № 1				Змістовий модуль № 2							
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	40	100
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6		

T1, T2 ... T10 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Критерії оцінювання	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Студент виявляє особливі творчі здібності, глибокі знання навчального матеріалу, що міститься в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах; вміє аналізувати явища, які вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку; застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач; володіє вмінням надавати чітку аргументовану відповідь на поставленні питання	зараховано
82-89	B	Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи, надає лаконічну відповідь майже на всі поставленні питання; самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	
74-81	C	Студент вміє оперувати необхідним колом понять та категорій; узагальнювати та систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві	

64-73	D	Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, слабка їх застосування при розв'язанні практичних завдань; аналізує навчальний матеріал за допомогою викладача, надає мало аргументовані відповіді, виправляє не всі помилки, значна кількість яких є суттєвими	
60-63	E	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні вищому за початковий, проте має фрагментарне уявлення про деякі поняття та категорії курсу; надає неповне висвітлення змісту питань; має недостатнє вміння зробити аргументовані висновки; відповіді містять значну кількість недоліків і помилок	
35-59	FX	Студент не опанував значну частину матеріалу курсу; не володіє понятійним апаратом; не опрацював базову та допоміжну літературу. Мова не виразна, обмежена, бідна, словниковий запас не дає змогу оформити ідею. Практичні навички на рівні розпізнавання	не зараховано

12. Методичне забезпечення

1. Посібники.
2. Опорний конспект лекцій по всіх темах курсу, у тому числі і для самостійного вивчення в електронному вигляді (навчальна платформа Moodle).
3. Завдання та методичні рекомендації до виконання практичних робіт (навчальна платформа Moodle).
4. Пакети контрольних завдань для підсумкового контролю (навчальна платформа Moodle).

13. Рекомендована література

Основна:

1. Акт проголошення незалежності України. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. Декларація про державний суверенітет України. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1990.
2. Арабаджи Н. Б. Юридична деонтологія: навч.-метод. посіб. для здобувачів вищої освіти спеціальності 081 «Право» Міжнародного гуманітарного університету. Одеса. 2023. 72 с.
3. Головатий С. Верховенство права. У 3-х книгах. Книга друга. Верховенство права: від доктрини - до принципу: Монографія: У 3-х книгах; Книга друга. Верховенство права: від доктрини - до принципу. Київ. 2006.
4. Головатий С. Верховенство права. У 3-х книгах. Книга перша. Верховенство права: від ідеї - до доктрини: Монографія: У 3-х книгах; Книга перша. Верховенство права: від ідеї - до доктрини. Київ. 2006.
5. Головатий С. Верховенство права. У 3-х книгах. Книга третя. Верховенство права: український досвід: Монографія: У 3-х книгах; Книга третя. Верховенство права: український досвід. Київ 2006.
6. Державно-правове регулювання в умовах трансформації суспільних відносин: Монографія/ Авт. кол.: Ю.Л. Бошицький, Н.М. Оніщенко, О.Г. Варич та ін.; За заг. ред. Ю.Л. Бошицького; Київський університет права Національної академії наук України. Київ. 2009.

7. Загальна теорія права та держави: навчально-методичний посібник для здобувачів вищої освіти Національного університету «Одеська юридична академія», факультетів: ФПС, СПФ, ФМПВ [Електронне видання] А. Ф. Крижановський, Н.М. Крестовська, Л. Г. Матвеева, С. М. Скуріхін, В. Є. Іванчук. Одеса : Фенікс, 2022. 258 с.
8. Загальна теорія права: підручник / [О. В. Петришин та ін.] ; за ред. д-ра юрид. наук, проф., дійсного чл. (акад.) НАПрН О. В. Петришина ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2020. 564 с.
9. Закон України «Про об'єднання громадян». *Відомості Верховної Ради України*. 25.08.1992. 1992 р.
10. Закон України «Про політичні партії в Україні». *Відомості Верховної Ради України*. 2001, № 23, ст.118). URL: <http://surl.li/uxspic>
11. Закон України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності». *Відомості Верховної Ради України*. 12.11.1999 - 1999 р. № 45. Стаття 397.
12. Кельман М. С., Стратонов В. М. Загальна теорія права: підручник. Вид. 6-те, доп. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 742 с.
13. Кельман М.С., Мурашин О.Г., Хома Н.М. Загальна теорія держави та права: Підручник для студ. вищ. закладів освіти. Львів. 2004.
14. Кириченко В. М. Теорія держави і права: Навч. посібник для студ. вищ. навч. Закладів. Київ: ЦУЛ, 2010. 364 с.
15. Конституція України від 28 червня 1996 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1996.
16. Кравчук М.В. Теорія держави і права (опорні конспекти): Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Вид.3-є, переробл. й доповн. Тернопіль: ЗУНУ. 2020. 524 с.
17. Крестовська Н. М., Матвеева Л. Г. Теорія держави і права: Підручник. Практикум. Тести. К.: Юрінком Інтер, 2021. 584 с.
18. Машков А. Д. Теорія держави і права: підручник. Київ: Алерта, 2024. 452 с.
19. Осауленко А.О., Осауленко О.І. Вплив першого розділу Конституції України на формування законодавчих основ вітчизняної кримінально-виконавчої системи. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 5. С. 94–96.
20. Осауленко А.О., Осауленко О.І. Конституційні права та свободи людини і громадянина та їх вплив на формування кримінально-виконавчої системи України (історико-правовий аспект). *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 6. С.71–74.
21. Правотворення і правотворчість в умовах воєнного стану та миробудівництва: монографія. До 75-річчя Інституту держави і права імені В.М. Корецького НАН України / Н.М. Пархоменко, О.В. Скрипнюк, Н.М. Оніщенко та ін.: кер. авт. кол. та за ред. Н.М. Пархоменко. Київ: Парламентське видавництво, 2023. 307 с.
22. Рабінович П.М. Основи загальної теорії права та держави: [навч. посіб.]. К.: Атіка, 2020. 176 с.
23. Савченко Л. І. Теорія держави і права: курс лекцій: Навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів. Рівне, 1996. 136 с.
24. Семчик В.І. Право власності за Конституцією України/ НАН України; Ін-т держави і права ім. В.М.Корецького. Київ. 1997.
25. Середа Г.П. Проблеми теорії держави і права: [навчальний посібник]. К.: КНТ, 2009. 184 с.
26. Скакун О. Ф. Теорія права і держави. 4-те видання, стереотипне. Підручник. Київ: Алерта, 2021. 528 с.
27. Скакун О. Ф. Теорія права і держави: Підручник для студ. вищ. навч. закладів. Київ: Алерта, 2011. 520 с.
28. Теорія держави та права [Текст] : навч. посіб. / Л. М. Ніколенко, Н. В. Іванюта, А. І. Батечко ; МВС України, Донец. юрид. ін-т. Київ : Дакор, 2021. 215 с.

29. Теорія права [Текст] : навч.-метод. посіб. / Любов Заморська, Світлана Карвацька. Чернівецький. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. Чернівці : ЧНУ ім. Юрія Федьковича : Рута, 2021. 631 с.
30. Тицька Я. О. Теорія держави і права: навчальний посібник. Я.О. Тицька, Н.М. Крестовська, Л.Г. Матвеева, Н.В. Атаманова, Н.Б. Арабаджи. Міжнародний гуманітарний ун-т. Одеса. 2021. 193 с. URL: <https://doi.org/10.32837/11300.24041>
31. Тополевський Р. Б., Федіна Н. В. Теорія держави і права: навч. посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2020. 268 с.
32. Фатхутдінова О. В, Куненко І. С., Л.О. Максимова Л. О., Хлабистова К.В. Теорія держави та права: навч. посіб. К.: Кит, 2021. 454 с.
33. Doomen J. International Legal Norms. *Juridica International*. XIX/2012. P.107-116. URL: <http://surl.li/opspun>
34. Duminica R. The Relationship between the Law, Legal Norm, Legal Order and Normativity in Postmodern Society. *Postmodern Openings*. 2014, Volume 5, Issue 3, September. P. 21-35.

Додаткова:

35. Атаманова Н. проблемні питання застосування норм права. *Підприємництво, господарство і право*. 2021. №2. С. 164-169.
36. Бичков І.Г. Щодо місця конституційного Суду України в механізмі стримувань і противаг. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. №3. С. 224-229.
37. Вовк П. правова держава: вітчизняні наукові підходи до змісту поняття. *Юридичний вісник*. 2020. №1. С.19-23.
38. Гегель Георг Вільгельм Фрідріх. Основи філософії права, або Природне право і державознавство / Пер. з нім. Р. Осадчука, М. Кушніра. К.: Юніверс, 2000. 336 с.
39. Гоббс Томас. Левіафан, або Суть, будова і повноваження держави церковної та цивільної / Т. Польська (наук. ред.), Р. Димерець (пер. з англ.). К.: Дух і Літера, 2000. 600 с.
40. Гончаров А.В., Гончаров М.В. Розвиток правової свідомості студентів юридичного профілю. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2024. №81. Т. 1. С. 16-19.
41. Горлач М. І. Філософія: структура, функції та типи політичної системи суспільства. <http://www.readbookz.com/book/179/6220.html>.
42. Зелена І. Поняття інституту юридичної відповідальності у приватному праві. *Підприємництво, господарство і право*. 2021. №1. С. 176-181.
43. Кононенко Ю.С. Джолос С.В. Демократія: критичний погляд. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2024. №81. Т. 1. С. 32-39.
44. Лазарев В.В. концепція розуміння сутності категорії «зловживання правом». *Право і безпека*. 2023. №1(88). С. 179-189.
45. Лазарев В.В. Тлумачення юридичної термінології Конституційним Судом України. *Право і безпека*. 2020. №79(4). С. 116-121.
46. Осауленко А. О., Осауленко О.І. Філософський та методологічний вимір становлення та розвитку кримінально-виконавчої системи України. *Юридична наука*. 2020. №8. С. 67–72
47. Осауленко А.О., Осауленко О.І. Методологічні принципи та підходи історико-правового дослідження кримінально-виконавчої системи України. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 2. С. 29 –31
48. Осауленко А.О., Осауленко О.І. Міжнародні стандарти захисту прав та свобод людини і громадянина під час здійснення правосуддя та виконання кримінальних покарань. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. №7. С. 84–86.

49. Соколова І.О. Правова природа політичних режимів. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. №6. С. 47-49.
50. Щербак Н.В. Міжнародні стандарти з питань гендерної рівності та її упровадження в Україні (в умовах реформування державного управління). *Право та державне управління*. 2020. №4. С. 253-265.

14. Інформаційні ресурси

51. Бібліотека Інституту Поглиблених Правничих Студій. Велика Британія <http://www.ials.sas.ac.uk/library/library.htm>
52. Наукова бібліотека ім. М.Максимовича Київського національного університету ім. Тараса Шевченка www.library.univ.kiev.ua
53. Наукова бібліотека Національного університету “Києво-Могилянська академія” <http://www.ukma.kiev.ua/ukmalib>
54. Національна бібліотека України ім. В.І.Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua/>
55. Національна бібліотека Франції <http://www.bnf.fr/>
56. Національна Парламентська бібліотека України <http://www.nplu.kiev.ua/>
57. Німецькі бібліотеки <http://www.ddb.de/>
58. Українська правнича фундація <http://www.ulf.com.ua/>
59. Центр європейського і порівняльного права <http://www.eclc.gov.ua/>
60. Центр розвитку українського законодавства <http://www.ulde.kiev.ua/news.php>
61. Юридична бібліотека Школи права Йельського університету <http://www.law.yale.edu/library/>